

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Hvem er den falske Prophet? Hvem forvirrer Folket? Svar til Recensenten i Litt. Tid. No. 12 og 13

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Hvem er den falske Prophet? Hvem forvirrer Folket? Svar til Recensenten i Litt. Tid. No. 12 og 13", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1814_229-com-root.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

bringer ikke ulykke over.

Guds navn ifølge ældre bibeloversættelser.

som om.

forfølgeren.

da.

galede, lød.

Guds navn ifølge ældre bibeloversættelser.

hige, stræbe.

undersøge, udforske.

Guds navn ifølge ældre bibeloversættelser.

også.

vis ikke din tjener bort i vrede.

skal føre mig hen til dem.

må forhaste (optativ).

må bortkaste (optativ).

styrker.

ikke indtager et fast standpunkt.

forudsætningerne, præmisserne.

følgeslutningen.

tage til genmæle mod.

foretrækker.

anmelder. Der sigtes til den anonyme anmelder af den af Grundtvig udgivne tekst *En mærkelig Spaadom ogsaa om Danmark efter en gammel Haandskrift*. Anmeldelsen blev bragt i *Dansk Litteratur-Tidende* 1814, nr. 12 og 13. Det viste sig senere at være H.C. Ørsted, der stod bag anmeldelsen.

seneste.

træder uforfærdet op imod mig, går til angreb uden frygt.

sammenkalder, opbyder.

sværdet.

udsmykning af fjer, hestehår og lign. oven på en hjelm.

styrke.

sammenkaldte, opbød.

påtrykke; brændemærke.

kogger.

gå (imperativ).

omring (imperativ pluralis).

en meget lille afstand, jf. det lignende udtryk 'ikke at vige en hårsbred'.

slut jer sammen (imperativ pluralis).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

spænd jeres bælder (imperativ pluralis).

bliv (imperativ pluralis).

beslut (imperativ pluralis).

tal (imperativ pluralis).

således.

da.

sammensværgelse.

om.

kalder.

sammensværgelse.

frygt (imperativ pluralis).

bliv ikke forfædede (imperativ pluralis passiv).

tilnavn til Gud i Det Gamle Testamente. Det bruges om ham i hans egenskab af kriger og konge; det oversættes med 'hærskarers Herre' i *Bibelen* 1992.

Guds navn ifølge ældre bibeloversættelser.

undere.

tilnavn til Gud i Det Gamle Testamente. Det bruges om ham i hans egenskab af kriger og konge; det oversættes med 'hærskarers Herre' i *Bibelen* 1992.

går.

gå.

lyt til, giv agt på (imperativ pluralis).

på en lumsk, dvs. ondsindet og fordækt, måde.

blevet sammenkaldte, opbudt.

nuvel.

vågn (imperativ pluralis).

mod andet end.

udsagn, beretninger.

til stadighed, uafledigt.

ledte vore fædre ind.

Der hentydes til, at Luther oversatte Bibelen til hverdagstysk og dermed gjorde den tilgængelig for folk uden latinkundskaber; oplod i betydningen åbnede.

falsk.

fodre.

recensenten.

her: voldsomme bebrejdelser.

nogen rimelighed, berettigelse.

for.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

bakkantisk.

recensenten.

kaldte sammen, opbød.

vanvittig.

må betænke (optativ).

ingen overensstemmelse, forbindelse.

recensenten.

virke.

recensenten.

kendetegn på; varsler om.

klart, indlysende.

prøvelse, trængsel.

prøvelsens, trængslens.

dvs. hvilket bevis på forvirring.

recensenten.

uddrager.

recensenten.

alt muligt.

recensenten.

evner, talenter.

recensenten.

grundløshed, mangel på berettigelse.

udtalelser; skrifter.

må recensenten undskylde (optativ).

recensenten.

ganske rigtigt.

udtalelser; skrifter.

ganske vist.

recensenten.

udtalelser.

vinde tilslutning; få udbredelse.

recensenten.

være uafgjort, om det er rigtigt.

recensentens.

recensenten.

recensentens.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

recensenten.

rose.

behændighed, snedighed.

eller rettere.

se ned på, ringeagte.

allerede.

recensenten.

synlig, tydelig.

blev forudsagt, blev varslet.

Teksten er lidt dunkel på dette sted. Grundtvig parafraiserer H.C. Ørsteds anmeldelse, s. 181: "Enhver Idee som Tidsalderens bedre Aand havde vakt, blev nu af færdige Eftersnakkere udtrukket og udspændt til skrækkelige eller latterlige Vanskabninger".

recensenten.

holde på, beholde.

recensenten.

således.

recensenten.

udtalelser; skrifter.

sagte.

recensenten.

det Skrift.

gale, vanvittige.

allerede.

endnu.

recensenten.

tilslutning; udbredelse.

recensenten.

recensentens.

recensenten.

de, som kender mig.

dvs. digtede.

betragtning, anskuelse.

det at få tåbelige indfald, fikse ideer.

recensenten.

læse grundigt igennem.

recensent.

virker.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

grundløshed, mangel på berettigelse.

da.

rost for meget.

recensenten.

også.

endnu.

dvs. den nordiske mytologi.

ganske vist.

undtagen.

kællingsnak, dvs. forvrøvlet eller overtroisk snak.

recensenten.

fællers, tilhængerens.

udsagn; skrifter.

endvidere.

den lærde verden; det læsende publikum.

Der hentydes til den kirkekritiske vækkelsesprædikant Hans Nielsen Hauge.

endnu.

været sådan.

helt, aldeles.

recensenten.

i nogen tid, i en periode.

recensenten.

recensentens.

antagelse, formodning.

været rigtig.

tillægger værdi, betydning.

recensenten.

bekendelsesskrifter, dvs. de skrifter, der rummer kirkens grundlæggende troslære.

hyklere.

også.

over for Augustin påberåbte man sig.

overfor Luther (påberåbte man sig) Augustin.

over for os påberåber man sig.

irettesættende, revsende udsagn.

dvs. få adgang til de døde ("de hensovne Læreres") skrifter.

recensenten.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

gælde, anses.

alt andet, lige det modsatte.

betænkeligt.

recensenten.

bestemt.

hvis.

angiver, nævner.

recensenten.

recensentens.

recensenten.

forgænger. Der sigtes formentlig til Jens Møller, som anmeldte Grundtvigs *Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng* (1812) i *Dansk Litteratur-Tidende*, nr. 25-29 (1813).

allerede.

ikke modbeviste.

dagblade, tidsskrifter.

i munden på hinanden.

uforståelig tale; tale kun for indviede.

en, der søger at skaffe sig et navn ved at lave ulykker, efter Herostratos.

dvs. de regner gudinden Diana (romersk for Artemis), som indbyggerne i Efesos tilbad, for stor. Der hentydes her til historien om Herostratos, som i 356 f.Kr. satte ild til Artemistemplet i Ephesos for at skabe sig et navn.

voldsomme kritik.

fæller, tilhængere.

recensenten.

overvejede, gennemtænkte.

endnu.

her: færdigt dannede.

recensentens.

recensenten.

skelnet.

recensenten.

sondring.

udsagn.

recensenten.

begrundelserne, præmisserne.

behændigheden, snedigheden.

recensentens.

klogt, snedigt.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

dvs. et forsøg på at narre de barmhjertige læsere.

behændighed, snedighed.

recensenten.

kan lige tro (udtrykker stærk forsikring).

tåger.

fast.

recensenten.

kunsthærdige, snedige.

recensenten.

således.

udsagn.

sådan.

således.

recensenten.

250.

recensenten.

også.

præster.

underviser; prædiker.

recensenten.

sondring.

recensenten.

også.

på.

hyklerisk.

recensenten.

Teksten er dunkel på dette sted. Det skal muligvis betyde "det er ham eller mig", eller der kan være faldet nogle ord ud, jf. de lignende udtryk i fortalen, s. XI f.: "han eller jeg vil forvilde eder fra Sandhed, han eller jeg er den falske Prophet, han eller jeg er den glubende Ulv, han eller jeg vil myrde eders Sjæle og føde [fodre] Helvede med dem".

udsagn.

irettesatte, revsede.

utvivlsomt.

recensenten.

tirrer, irriterer.

nuvel.

skal man fradømme (optativ).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

nuvel.

skal de vogte (optativ).

der ellers var behov for.

man skal dog erindre (optativ).

skolastikere.

fast.

man må spørge (optativ).

bestemt ikke.

den stærkt nedsættende ytring.

viser sig at være sådan.

denne henseende.

tilstår jo, at jeg er.

recensenten.

vise, udfolde.

efter.

vanviddets, galskabens.

også.

recensenten.

hykler.

ganske vist.

opstår.

bedrager.

nuvel.

recensentens.

recensenten.

recensentens.

tilsløring af sine hensigter.

over for.

dem, som kender mig.

man skal fremdeles høre (optativ).

Her citerer Grundtvig fra Ørstedes anmeldelse, s. 189 f.

eftersom.

lat., tjenernes tjener.

skal man vælge (optativ).

skal tale (optativ).

skal man føje (optativ).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

skal tale (optativ).

recensentens.

recensenten.

kritiseret, nedrakkert.

recensenten.

kritiseret.

recensenten.

lat., tjenernes tjener.

recensentens.

besindige.

tilslutningen til den; udbredelsen af den.

fordrejes.

recensenten.

dårskab, tåbelighed.

tåbelige.

dårskab, tåbelighed.

vise i verdslig forstand.

de ting, som er tåbelige i verdens øjne.

for at.

ingen person.

på grund af.

for at.

også.

dårskab, tåbelighed.

erindring.

tilslutning; udbredelse.

endnu.

recensenten.

Der sigtes til Jens Møller, som anmeldte Grundtvigs *Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng* (1812) i *Dansk Litteratur-Tidende*, nr. 25-29 (1813).

fordreje.

recensenten.

hverken.

recensenten.

krumspring.

recensenten.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

ting, der endnu ikke er sket.

utvivlsomt.

mistede.

endnu mere sikkert.

illusion, blændværk.

kunne.

på forunderlig måde.

bedraget.

lade det være uafgjort, om min digtning er gyldig.

hvis.

recensenten.

som om.

sådan.

er betænkelig ved.

svække min anseelse.

recensenten.

bestemt ikke.

recensenten.

gælde, anses.

recensenten.

også.

recensenten.

som om.

jeg ønsker ikke at tale.

recensenten.

sin ende nær; ved at gå ud.

recensenten.

side 186 i *Verdenskrøniken* 1812.

misforståelse.

her: voldsomme bebrejdelse.

tydeligt.

husker på.

også.

recensenten.

misforståelse.

fremhævet.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

som om.

sket uden recensentens vidende.

recensenten.

forandrede; omfortolkede.

recensenten.

recensentens.

i det hele taget.

recensenten.

sandsynligvis.

recensenten.

helt, fuldstændigt.

stridsmand.

vågn (imperativ pluralis).

foragt ikke, dvs. undervurder ikke (imperativ pluralis).

tilslutning; udbredelse.

foren (imperativ pluralis).

tving (imperativ pluralis).

ubefæstede, usikre i troen.

recensenten.

stridsmand.

recensenten.

ikke interesserer sig særligt for hverken videnskaber eller religion.

også.

endvidere.

en fej persons værk.

recensenten.

tving (imperativ pluralis).

recensenten.

upåklagelig, ulastelig.

recensenten.

i nogen tid, i en periode.

bekendelsesskrifter, dvs. de skrifter, der rummer kirkens grundlæggende troslære.

recensenten.

recensentens.

tydeligste.

dvs. den anonyme forfatter til den tekst, som Grundtvig forsynede med fortale og udgav under titlen *En*

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

mærkelig Spaadom ogsaa om Dannemark efter en gammel Haandskrift (1814).

skriftstederne.

dannet sig et indtryk.

prøvelse, trængsel.

recensenten.

dvs. den anonyme forfatter til den tekst, som Grundtvig forsynede med fortale og udgav under titlen *En mærkelig Spaadom ogsaa om Dannemark efter en gammel Haandskrift* (1814).

udlægges som sigtende til.

dvs. den anonyme forfatter til den tekst, som Grundtvig forsynede med fortale og udgav under titlen *En mærkelig Spaadom ogsaa om Dannemark efter en gammel Haandskrift* (1814).

syntes.

endnu.

klart, indlysende.

overvejelse.

i tiden var sagt omtrentligt.

også.

omtrent, tilnærmelsesvis.

mens han levede på jorden.

også.

overvejelse.

fremtidige.

sin bebuder.

klart, tydeligt.

prøvelse, trængsel.

fuldt ud.

forvarsel, bebuder.

tiltagende.

Der hentydes til Voltaire.

omhu.

recensenten.

syntes.

recensenten.

passer ikke.

recensentens.

ty. for 'Teil', dvs. bind.

ty. for 'und', dvs. og.

det syvende dynasti. Syv store dynastier herskede over Det Tysk-romerske Rige: Karolingerne, sakserne, det

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

saliske dynasti, Hohenstaufferne, Wittelsbacherne, det luxembourgiske dynasti og habsburgerne.

på forunderlig måde.

recensenten.

haft ringe vinding, fortjeneste.

ødelagt.

kirkestaten, pavestaten.

endnu.

kirkestaten, pavestaten.

blev ødelagt.

inden for.

recensenten.

også.

blæser bort, fordriver.

recensenten.

fremtryllet.

endnu.

gennemgået, været udsat for.

endnu.

recensenten.

var det umagen værd.

recensent.

recensenten.

står fast på, hævder.

recensenten.

forklaring, udredning.

prøvelse.

klart, tydeligt.

recensenten.

undersøger han.

tydeligt.

mest.

recensenten.

byggede.

opnået hvad han ville.

sagen, spørgsmålet.

sådan.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

recensenten.

se Grundtvigs fodnote 11.

pavedømmet.

udsagn.

gætte om.

recensenten.

alle sine kunstgreb, krumspring.

recensenten.

her: edomitter.

her: moabitter.

her: edomitter.

her: folk fra Ammon.

her: moabitter.

recensenten.

fast.

netop derfor.

ladet dig bestå, bevaret dig uskadt.

for at.

efterkommere, slægt.

udsagn, beretninger.

langsomt, forsigtigt.

også.

om.

tilladt.

gøre sig skyldig i vildfarelse eller fejltagelse.

skal enhver dømme (optativ).

recensenten.

i høj grad.

bliver det min skyld (optativ). Udtrykket er bibelsk, jf. Jos 2,19 og ApG 18,6.

udtalelser (både mundtlige og skriftlige).

flittigt.

dom.

udseende.

således.

drøftelse, debat.

fællesskab.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

skal I vide (imperativ pluralis).

det, der er dens eget.

kom (imperativ pluralis).

også.

for at.

tjener, ærer Gud.

frygt, ængstelse.

turen kommet til mig.

gået ind.

magt forbliver ubegrænset.

vist.

styrke.

forhindre.

bemærk, læg mærke til.

påfund.

falskt.

vil (præsens pluralis).

styrke.

herredømme.

prøv (imperativ pluralis).

sikkert.

også.

det bliver jeres egen skyld (optativ). Udtrykket er bibelsk, jf. Jos 2,19 og ApG 18,6.

lad os (imperativ pluralis, indbyrdes opfordring).

for at.

lad os (imperativ pluralis, indbyrdes opfordring).

forstillelse.

dvs. til forsvar og angreb (hebraisme).

spredes, fjernes.

vær (imperativ pluralis).

Lad det ske (optativ).

Anvendt litteratur

- Grundtvig, N.F.S. (1812) *Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng*. København.
- Grundtvig, N.F.S. udg. (1814) *En mærkelig Spaadom ogsaa om Dannemark efter en gammel Haandskrift*. København.

- Møller, Jens (1813) “[Anmeldelse af] Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng. Ved Nik. Fr. Sev. Grundtvig” i *Dansk Litteratur-Tidende*, nr. 25-26, s. 389-465. København.
- [Ørsted, H.C.] (1814) “[Anmeldelse af] En mærkelig Spaadom ogsaa om Danmark, efter en gammel Haandskrift udgivet af N.F.S. Grundtvig” i *Dansk Litteratur-Tidende*, nr. 12-13, s. 177-208. København.